

АКТ
ЛІСОПАТОЛОГІЧНОГО ОБСТЕЖЕННЯ ЛІСОВИХ НАСАДЖЕНЬ
ПО ЛЮБЕШІВСЬКОМУ НАДЛІСНИЦТВУ
ФІЛІЇ «ПОЛІСЬКИЙ ЛІСОВИЙ ОФІС»
ДЕРЖАВНОГО СПЕЦІАЛІЗОВАНОГО ЛІСОГОСПОДАРСЬКОГО
ПІДПРИЄМСТВА «ЛІСИ УКРАЇНИ»

«05» 12 2025

с-ще Любешів Камінь-Каширського
району Волинської області

На звернення Любешівського надлісництва, Філії «Поліський лісовий офіс», ДП «Ліси України» (далі – надлісництва), лист №14065/34.4.1-2025 від 28.11.2025 року, нами: провідним інженером-лісопатологом сектору моніторингу стану лісових насаджень філії “Рівнелісозахист” ДСЛП “Київлісозахист” Русланом МАЦЕЛИКОМ, головним спеціалістом відділу мисливського господарства, охорони та захисту лісів Північно-Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства Іваном МОРОЧЕНЦЕМ, головним спеціалістом відділу мисливського господарства, охорони та захисту лісів Північно-Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства Яною ЛИМАР, провідним інженером охорони і захисту лісів філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України" (далі - ФІЛІЇ) Андрієм ШУКАЛОВИЧЕМ та лісничих Любешівського надлісництва філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України", а саме: помічником лісничого Залізницького лісництва Вадимом ШВАЙКОМ, лісничим Деревківського/ в.о Бихівського лісництва Віталієм СИДОРЧУКОМ, лісничим Любешівського лісництва Юрієм ДИНЕМ, проведено лісопатологічне обстеження лісових насаджень по Любешівському надлісництву, що потребують заходів з поліпшення санітарного стану лісів на 2025 рік, у відповідності до п. 3 , «Санітарних правилах в лісах України», затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 27 липня 1995 р. № 555, (далі – СПЛУ).

Примітка:

- коротка таксаційна характеристика вказана згідно, матеріалів базового лісовпорядкування 2017 року, станом на 01.01.2018 року по ДП «Любешівське лісомисливське господарство», матеріалів базового лісовпорядкування 2014 року, станом на 01.01.2015 року по ДП СЛАП "Любешівагроліс", матеріалів базового лісовпорядкування 2012 року, станом на 01.01.2013 року по ДП "Любешівське лісомисливське господарство";
- у відповідності до п. 5 абзац 10 СПЛУ, повідомлення про появу ознак погіршення санітарного стану лісових насаджень представлено;
- лісопатологічне обстеження, проводилося спеціалістом філії “Рівнелісозахист” ДСЛП “Київлісозахист” 03.12.2025 року;

Насадження обстежені на загальній площі – 32,0 гектара, що зазначені в лісопатологічному журналі:

Лісництво (ороміще)	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, гектарів	Номер плановиділу	Коротка таксаційна характеристика насаджень відповідно до ма геральд. лісовпорядк. ванни										Категорія захищеності	Вид запланованих заходів	Причини призначення заходів	Орієнтований запас деревини, що підлягає вирубуванню, м ³ на 1 га		Супільні ураження
					Площа окремої	загальна	склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, м	середній діаметр, см	запас деревостану, куб. метрів на 1 га	інтенсивність ураження, %						
1	2	3	4	5	6	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
Залізницьке	31	28	34	(7)	10	10СЗ+БП	65	0.70	1	21	22	300	4	ВСП	стовбу рові шкідники, вітровал, бурелом	10	3	відпад		
Любешівське	38	10	33	(7)	4.8	10СЗК	53	0.73	2	20	22	293	4	ВСП	коренева губка, стовбу рові шкідники, вітровал, бурелом	15	5	слабка		
Любешівське	37	35	2.5	(3)	2.3	10СЗ+БП	51	0.73	1	19	22	270	4	ВСП	стовбу рові шкідники, вітровал, бурелом	15	6	слабка		
Біхівське	24	27	2.5		2.5	10СЗ	59	0.70	1	22	28	324	4	ВСП	вітровал, бурелом, сніголом, стовбу рові шкідники	16	5	слабка		
Біхівське	24	30	2.4		2.4	10СЗ	50	0.74	1	18	20	260	4	ВСП	вітровал, бурелом, сніголом, стовбу рові шкідники	22	8	слабка		
Біхівське	26	31	3.0		3.0	10СЗ	49	0.81	1	19	22	309	4	ВСП	стовбу рові шкідники, стовбу рові шкідники	15	5	слабка		
Біхівське	26	23	0.2		0.2	10БП	44	0.75	2	24	17	156	4	ВСП	вітровал, бурелом, березова губка	12	8	слабка		
Біхівське	26	19	0.6		0.6	10СЗ	29	0.91	2	10	14	137	4	ВСП	стовбу рові шкідники, вітровал, бурелом	10	7	слабка		
Біхівське	18	13	3.7	(5)	0.4	10СЗК	69	0.74	1	24	28	384	3	ВСП	коренева губка, стовбу рові шкідники	16	4	відпад		
Біхівське	18	13	3.7	(6)	0.4	10СЗК	69	0.74	1	24	28	384	3	ВСП	коренева губка, стовбу рові шкідники	18	5	слабка		
Біхівське	25	8	2.9	(1)	2.2	10СЗ	47	0.70	1	18	28	269	4	ВСП	стовбу рові шкідники, вітровал, бурелом	7	3	відпад		
Залізницьке	37	14	3.2		3.2	7СЗ(65)2СЗ(85)1БП	65	0.70	1	22	24	320	4	ВСП	стовбу рові шкідники, вітровал, бурелом	12	4	відпад		
Разом виявлено по підприємству:					32.0															
В тому числі:					0.0	відпад	слабка	середня	сильна											
					32.0	15.8	16.2													
Шкідники					21.3	відпад	слабка	середня	сильна											
стовбу рові шкідники					21.3	15.4	5.9													
Хвороби					5.6	відпад	слабка	середня	сильна											
березова губка																				
Коренева губка					5.6	0.4	5.2													
Інші причини					5.1	відпад	слабка	середня	сильна											
вітровал, бурелом					5.1		5.1													

Основною причиною всихання хвойних насаджень є ураження стовбуровими шкідниками. В насадженнях, до складу яких входить сосна звичайна, наявні дерева: всихаючі (IV – категорія стану) та сухостійних (VI – категорія стану), уражені та відпрацьовані стовбуровими шкідниками.

Заселеність дерев сосни звичайної, стовбуровими шкідниками, визначається за їх типовими ознаками. У зоні товстої кори (нижня частина стовбура) виявлені пошкодження (при відлученні відмерлої кори, чітко видно ознаки життєдіяльності стовбурових шкідників, а саме маточні та личинкові ходи, шлюбні камери, льотні отвори, а також продукти життєдіяльності, тощо), які наносить шкідник під час заселення імаго та живлення личинок шести зубчастого короїда-стенографа *ips sexdentatus* (поверхня стовбура в районі поселення зайнята ходами повністю).

На лісовій підстилці відмічено наявність опалих пагонів з ознаками заселення сосновими лубоїдами з родини *Tomicus* (представники – малий сосновий лубоїд *Tomicus minor* та великий сосновий лубоїд *Tomicus piniperda*). Опалі пагони світло зеленого або жовтуватого кольору; мають характерні місця занурення дорослих особин до гілок. У нижній частині стовбура деревостанів V та VI категорій санітарного стану відмічено типові пошкодження тканин стовбура, якіносять ксилофаги з групи деструкторів – Вусачі *Gerambycidae* та Златки *Buprestidae*.

Додатково оцінюючі (окомірно у відсотках) стан крон та стовбурів, кількість сухих гілок та опалих пагонів, можна сказати про ймовірне заселення стовбуровими шкідниками дерев III – категорії санітарного стану.

Додатково оцінюючі (окомірно у відсотках) стан крон та стовбурів, кількість сухих гілок та опалих пагонів, можна сказати про ймовірне заселення стовбуровими шкідниками дерев III – категорії санітарного стану.

У відповідності до п. 17 СПЛУ, під час відбору свіжозаселених стовбуровими шкідниками дерев для рубки, враховується загальний стан таких дерев. Свіжозаселені комахами-камбіофагами дерева підлягають першочерговому вилученню із деревостанів.

В соснових насадженнях, які представлені сосною звичайною *Pinus sylvestris*, виявлено дерева III-VI категорії санітарного стану, які мають ознаки послаблення (крона ажурна, присутні сухі скелетні гілки в різних частинах крони) та загибелі внаслідок ураження кореневою губкою (збудник *Heterobasidion annosum*). За категорією розвитку осередок кореневої губки - діючий, виявлений при базовому лісовпорядкуванні.

В ході лісопатологічного обстеження спостерігається, що насадження є частково пошкодженні в наслідок – стихійного лиха (сильних поривчастих вітрів, вітровалу та бурелому), що пройшли на території Любешівського надлісництва, в 2024-2025 роках.

Спостерігається дерева, пошкодженні сніголомами - із зламаними вершинами, тріщинами на стовбурах та механічними ушкодженнями крон. Такі дерева втратили стійкість і підлягають вибірковій санітарній рубці.

В насадженнях, що обстежуються спостерігається значна частина дерев різних порід зі зламаними навпіл стовбурами і обламаними кронами (з відхиленням стовбура більш ніж на 30 градусів від вертикальної осі) та хмизу за рахунок чого створюється велика захаращеність.

У відповідності до п. 16 СПЛУ, у насадженнях, пошкоджених вітром і внаслідок аварій та стихійного лиха, в першу чергу для рубки призначаються дерева з поваленими чи зламаними стовбурами.

В обстежених насадженнях, спостерігається наявність дерев (осики, берези повислої та сосни звичайної) із плодовими тілами на висоті від 3 до 8 м. Частина дерев перестійна та вражена несправжнім трутовиком (*Phellinus robustus*), *Inonotus dryophilus* (Bekr.) Murr. сосною губкою *Phellinus* spini, справжнім трутовиком (березова губка) *Fomes fomentarius*. Хвороби викликають строкату гниль стовбура. Характер ураження – груповий.

Також відмічається, що наявні дерева, які не відносяться до жодної з категорій технічної придатності, тобто в насадженнях накопичується неліквідна деревина.

Насадження швидко втрачають свої лісогосподарські та захисні властивості. В насадженнях швидкими темпами проходить накопичення низькосортної деревини. Санітарний стан даних насаджень визнано незадовільним.

Висновки та пропозиції:

1. Лісопатологічне обстеження насаджень проведено по Любешівському надлісництву на загальній площі – 32,0 гектара, зокрема:

- Любешівське лісництво – 7,1 гектара;
- Бихівське лісництво – 11,7 гектара;
- Залізницьке лісництво – 13,2 гектара;

Обстежені насадження створюють незадовільний санітарний стан, деревина втрачає свої технічні якості, проходить розповсюдження стовбурових шкідників.

2. Для наведення належного санітарного стану лісів, збереження стійкості насаджень, запобігання розвитку патологічних процесів, зменшення шкоди у лісах

Любешівського надлісництва, що завдається шкідниками, хворобами та стихійними лихами, з метою оздоровлення насаджень у максимально стислі строки, за умови недопущення негативного впливу на навколишнє природне середовище, рекомендовано провести заходи з поліпшення санітарного стану лісів, а саме: вибіркові санітарні рубки на площі – **32,0** гектара.

3. Заходи з поліпшення санітарного стану лісів провести в 2025 році дотримуючись максимально стислих термінів. При проведенні заходів з поліпшення санітарного стану лісів передбачити застосування методів та технологій, що передбачають запобігання негативному впливу на стан навколишнього середовища.

4. Рубки провести згідно СПЛУ, термінів та норм передбачених цими правилами.

5. В осередках стовбурних шкідників, вітровалів та буреломів, заготовлену деревину вивозити в максимально стислі терміни, а за неможливості термінового вивезення корувати, лісосічні залишки утилізувати.

6. Осередки стовбурових шкідників та стовбурових гнилей, які зафіксовані під час лісопатологічного обстеження підлягають моніторингу санітарного стану насаджень державною лісовою охороною Любешівського надлісництва, та у разі не зафіксованого осередку вторинних шкідників на обліку підприємства вони підлягають обов'язковій фіксації.

7. Державній лісовій охороні Любешівського надлісництва вести постійний нагляд за суміжними насадженнями. При виявленні осередків шкідників та хвороб лісу, в найкоротші термін проектувати заходи з поліпшення санітарного стану лісів. Осередки шкідників та хвороб лісу, виявлені лісопатологічним обстеженням, поставити на облік, згідно з лісопатологічним журналом.

8. Спеціалістам Любешівського надлісництва, при виявленні червонокнижних рослин та тварин, діяти згідно з чинним законодавством.

Акт складено в 4-х примірниках:

- 1-й: філії «Рівнелісозахист» ДСЛП «Київлісозахист»;
- 2-й: Любешівському надлісництву;
- 3-й: Північно-Західному міжрегіональному управлінню лісового та мисливського господарства;
- 4-й: філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України";

Акт підписали:

Провідний інженер-лісопатолог
сектору моніторингу
стану лісових насаджень
філії «Рівнелісозахист»
ДСЛП «Київлісозахист»

Руслан МАЦЕЛИК

Головний спеціаліст
відділу мисливського господарства,
охорони та захисту лісів Північно-Західного
міжрегіонального управління лісового
та мисливського господарства

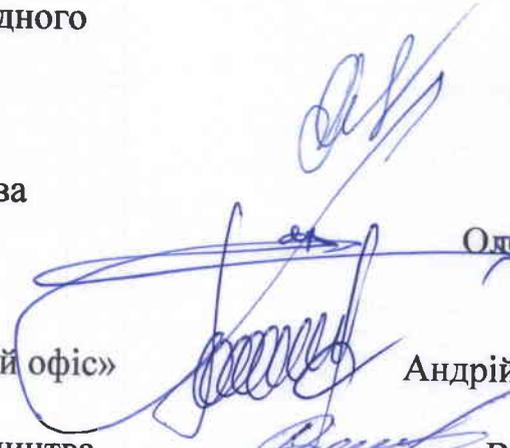
Іван МОРОЧЕНЕЦЬ

Головний спеціаліст
відділу мисливського господарства,

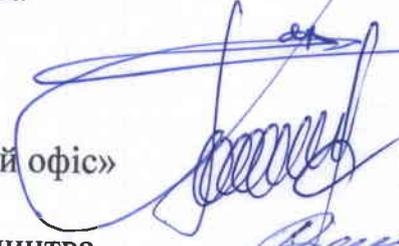
охорони та захисту лісів Північно-Західного
міжрегіонального управління лісового
та мисливського господарства

Яна ЛИМАР

Начальник Любешівського надлісництва
філії «Поліський лісовий офіс»

 Олександр ПАВЛЯШИК

Провідний інженер охорони
та захисту лісу філії «Поліський лісовий офіс»

 Андрій ШУКАЛОВИЧ

Помічник лісничого Залізницького лісництва

 Вадим ШВАЙКО

Лісничим Деревківського/
в.о Бихівського лісництва

 Віталієм СИДОРЧУКОМ

Лісничим Любешівського лісництва

 Юрієм ДИНЕМ